

Datum van inontvangstneming : 14/05/2018

Zaak C-213/18

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

26 maart 2018

Verwijzende rechter:

Tribunale ordinario di Roma (Italië)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

26 februari 2018

Verzoekende partijen:

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Verwerende partij:

easyJet Airline Co. Ltd

Italiaanse Republiek

**Tribunale ordinario di Roma [rechter in eerste aanleg Rome, Italië] -
[OMISSIS]**

In de civielrechtelijke zaak [OMISSIS] tussen G[U]AITOLI ADRIANO en
EASYJET AIRLINE COMPANY LIMITED, [OMISSIS] geeft de Tribunale
[OMISSIS] de navolgende

BESCHIKKING

Overwegende dat [REDACTED] [OMISSIS] [en anderen] [OMISSIS]
de vennootschap EASYJET AIRLINE COMPANY LTD., met zetel te Luton,

Bedfordshire, (VK) [OMISSIS], hebben gedagvaard om te verschijnen voor de Tribunale di Roma, **en overwegende hetgeen volgt:**

– Verzoekers hebben, kort samengevat en voor zover hier van belang, aangevoerd wat volgt:

a) zij hebben een retourvlucht Rome-Korfoe-Rome geboekt, met heenvlucht EZY 4957 van Rome-Fiumicino [OMISSIS] op 4 augustus 2015 om 20.20 uur en voorziene aankomst in Korfoe dezelfde dag om 22.50 uur, en terugvlucht EZY 4958 van Korfoe op 14 augustus 2015 om 23.25 uur;

b) zonder dat verzoekers vooraf daarvan werden verwittigd, is hun heenvlucht eerst met gewone vertraging aangekondigd en vervolgens geannuleerd (waarbij de vluchtannulering werd aangekondigd om 23.55 uur) [OR.2], waarna de heenvlucht opnieuw werd ingepland de volgende dag om 16.45 uur, zodat zij op 5 augustus 2015 's avonds op hun bestemming zijn aangekomen;

c) verzoekers hebben geen aanbod voor een andere vlucht bij een andere maatschappij ontvangen, noch een warme maaltijd of snack gekregen, en evenmin enige andere vorm van bijstand of terugbetaling, schadeloosstelling of compensatie ontvangen, hoewel zij de luchtvaartmaatschappij daarom formeel hebben verzocht;

d) ook de terugvlucht van Korfoe naar Rome heeft (een niet gepreciseerde) vertraging opgelopen, zodat verzoekers om ongeveer 03.00 uur in Rome zijn geland;

– Op grond van deze aldus samengevatte feiten hebben verzoekers de Tribunale verzocht:

1) „vast te stellen en te verklaren voor recht dat het onderhavige geding onder de rechtsmacht van de Italiaanse gerechten valt en de aangezochte Tribunale bevoegd is;”

2) „vast te stellen en te verklaren voor recht dat EASYJET AIRLINE COMPANY LTD – overeenkomstig de bepalingen van de artikelen 5, 7, 9 en 12 van verordening (EG) nr. 261/2004 – ertoe gehouden is, verzoekende partijen geldelijke compensatie te betalen, de kosten terug te betalen en hen te vergoeden voor verdere schade als gevolg van de annulering van vlucht EZY 4957 van 4 augustus 2015 (voor elk van hen begroot op 815,00 EUR) alsmede de geldelijke compensatie die verschuldigd is als gevolg van de vertraging van vlucht EZY 4958 van 14 augustus 2015 (voor elk van hen gelijk aan 250,00 EUR), en EasyJet derhalve te veroordelen tot betaling van een bedrag van in totaal 7.455,00 EUR (zijnde 1.065,00 EUR voor elke verzoeker), alsmede tot vergoeding van de ex aequo et bono vast te stellen immateriële schade, te vermeerderen met de rente en rekening houdend met de inflatiecorrectie [OMISSIS]”; zij hebben ook verzocht EasyJet te verwijzen in de proceskosten en maatregelen van instructie gevraagd;

[OR.3]

- de verwerende partij EASYJET AIRLINE COMPANY LTD heeft zich gesteld en niet alleen de vordering ten gronde betwist, maar ook vooraf twee excepties van onbevoegdheid van de Tribunale di Roma opgeworpen, ten aanzien van zowel de absolute bevoegdheid als de relatieve bevoegdheid;
- de exceptie van absolute onbevoegdheid is door de Tribunale ongegrond bevonden en verworpen bij afzonderlijke beslissing van dezelfde dag;

Overwegende dat de exceptie van relatieve onbevoegdheid zich leent tot verschillende oplossingen naargelang het nationale recht of het Unierecht van toepassing is en naargelang de uitlegging die van het Unierecht moet worden gegeven,

- **en overwegende dat** de Tribunale het derhalve opportuun acht om het Hof van Justitie van de Europese Unie te verzoeken om een beslissing op de hierna in het dictum geformuleerde prejudiciële vragen;

merkt de Tribunale op wat volgt:

RELEVANTE FEITEN VAN HET GEDING

1. De feiten van het geding alsook de door partijen ingestelde vorderingen en opgeworpen excepties zijn, voor zover hier van belang, uiteengezet in de overwegingen.

Het volstaat daaraan toe te voegen:

- a) de plaats van vertrek respectievelijk bestemming van de retourvluchten was het vliegveld Rome-Fiumicino, in de gemeente Civitavecchia en binnen het territoriale bevoegdheidsgebied van die Tribunale;
- b) verzoekers zijn allen zonder onderscheid aan te merken als „consumenten” ten opzichte van de luchtvaartmaatschappij, die **[OR.4]** daarentegen ontegenzeggelijk een „handelaar” is (deze kwalificaties zijn niet in geding tussen partijen) in de zin en voor de toepassing van decreto legislativo nr. 206/05 (codice del consumo) [wetboek consumentenrecht];
- c) verzoekers vorderen naast vergoeding van de schade die zij als gevolg van de annulering van de heenvlucht hebben geleden (bovenop de forfaitaire compensatie), vergoeding van de transferkosten van en naar de luchthaven, de kosten voor maaltijden en ongebruikte hotelaccommodatie, de kosten van de geboekte dagcruise vanuit Korfoe waaraan zij niet hebben deelgenomen, alsmede betaling van 200,00 EUR per persoon ter compensatie van de verloren vakantiedag en de ex aequo et bono te bepalen vergoeding van immateriële schade.

TOEPASSELIJKE NATIONALE EN EUROPESE BEPALINGEN EN RECHTSPRAAK

2. De algemene regels inzake de relatieve bevoegdheid zijn opgenomen in de artikelen 18 tot en met 30 bis van de codice di procedura civile (wetboek burgerlijke rechtspleging). In de daaropvolgende artikelen 31 tot en met 40 zijn regels voor bijzondere gevallen vervat.

3. Volgens artikel 33, onder u), van decreto legislativo nr. 206 van 6 september 2005 (wetboek consumentenrecht) „*worden, behoudens bewijs van het tegendeel, als oneerlijk beschouwd bedingen die tot doel of tot gevolg hebben dat: [...] als bevoegde rechter wordt aangewezen een rechter van een andere plaats dan de woonplaats of woonplaatskeuze van de consument*”.

Volgens vaste rechtspraak van de Corte di cassazione (hoogste rechter in burgerlijke en strafzaken, Italië) heeft het in deze bijzondere bepaling vervatte „voorrecht” dat de rechter bevoegd is van de woonplaats of woonplaatskeuze van de contractpartij die de „consument” is, voorrang op [OR.5] elke andere in abstracto bevoegde rechter: dat wil zeggen niet alleen op de eventueel in (een als oneerlijk beschouwd beding van) de overeenkomst aangewezen rechter, maar ook op de rechter die volgens algemene of bijzondere wetsbepalingen bevoegd is.

Indien de nationale wettelijke regeling zonder meer van toepassing was, zou de Tribunale bevoegd zijn omdat verzoekers in het onderhavige geding consumenten zijn en in Rome hun woonplaats hebben.

4. Inzake de „rechterlijke bevoegdheid” in gedingen betreffende het internationale luchtvervoer zijn evenwel in theorie ook twee regelingen van toepassing die behoren tot het Unierecht en primeren op de nationale regelingen:

- *Verdrag tot het brengen van eenheid in enige bepalingen inzake het internationale luchtvervoer („Verdrag van Montreal”) van 28 mei 1999, door de Europese Gemeenschap ondertekend op 9 december 1999 en wat betreft de Unie in werking getreden op 28 juni 2004, bij besluit 2001/539/EG van de Raad van 5 april 2001; en*
- *verordening (EG) nr. 44/2001 van de Raad van 22 december 2000 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging in burgerlijke en handelszaken, die ook van toepassing is op zaken betreffende betaling van de uniforme en forfaitaire compensatie op grond van verordening (EG) nr. 261/2004 van het Europees Parlement en van de Raad van 11 februari 2004 (zie arrest van het Hof van Justitie van 9 juli 2009, Rehder [C-204/08, EU:C:2009:439]).*

[OR.6]

5. Het Verdrag van Montreal behelst in de artikelen 19 en 22 het beginsel van de aansprakelijkheid van de luchtvervoerder voor vertragingsschade en beperkt het bedrag ervan.

Met betrekking tot de „rechterlijke bevoegdheid” bepaalt artikel 33, lid 1, dat „[d]e rechtsvordering tot schadevergoeding [...] ter keuze van de eiser [moet] worden ingesteld binnen het gebied van een der staten die partij zijn bij dit verdrag, hetzij voor de rechter van de woonplaats van de vervoerder, of van de hoofdzetel van diens onderneming of van de plaats waar hij een vestiging heeft, door de zorg waarvan de overeenkomst is gesloten, hetzij voor de rechter van de plaats van bestemming”, en wordt in artikel 33, lid 4, bepaald dat „[d]e rechtspleging wordt beheerst door de wet van de rechter voor wie de zaak aanhangig is gemaakt”.

6. De Corte di cassazione heeft, op basis van met name de bewoordingen van dat lid 4, artikel 28 van het Verdrag van Warschau van 12 oktober 1929 aldus uitgelegd (waarbij deze beslissing kan worden geacht eveneens te gelden voor artikel 33 van het Verdrag van Montreal, dat dezelfde strekking heeft) dat dit artikel enkel de keuze van de eiser regelt in welke van de verdragsluitende staten hij een geding tegen de luchtvaartmaatschappij wil aanspannen (dat wil zeggen de „rechtsmacht”) maar de toepasselijkheid van de nationale wettelijke regels van de gekozen Staat inzake de aanduiding van de relatief bevoegde rechter onverlet laat [OMISSIS].

7. Verordening (EG) nr. 261/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 11 februari 2004 regelt in de artikelen 5, 7 en 9, waarop verzoekers zich beroepen, de compensatie en de bijstand die aan de reizigers moeten worden verleend in geval van annulering van de vlucht (art. 5) of vertraging die een bepaalde tijd te boven gaat (art. 6).

[OR.7]

In artikel 12, waarop verzoekers zich eveneens beroepen, wordt bepaald dat de verordening van toepassing is „onverminderd de rechten van een passagier op verdere compensatie”.

8. Artikel 5, punt 1, onder a) en b), tweede streepje, van verordening (EG) nr. 44/2001 van de Raad van 22 december 2000 heeft niet alleen betrekking op de verdeling van „bevoegdheid” (meer precies van de rechtsmacht) tussen de lidstaten, maar bepaalt ook welk gerecht relatief bevoegd is binnen de aangewezen Staat (zie arrest Rehder, reeds aangehaald, en arrest van 3 mei 2007, Color Drack, C-386/05, EU:C:2007:262).

Dit artikel bepaalt dat „[e]en persoon die woonplaats heeft op het grondgebied van een lidstaat, [...] in een andere lidstaat voor de volgende gerechten [kan] worden opgeroepen:

1. a) *ten aanzien van verbintenissen uit overeenkomst: voor het gerecht van de plaats waar de verbintenis die aan de eis ten grondslag ligt, is uitgevoerd of moet worden uitgevoerd;*

b) *voor de toepassing van deze bepaling en tenzij anders is overeengekomen, is de plaats van uitvoering van de verbintenis die aan de eis ten grondslag ligt:*

– [...]]

- *voor de verstrekking van diensten, de plaats in een lidstaat waar de diensten volgens de overeenkomst verstrekt werden of verstrekt hadden moeten worden”.*

SPECIFIEKE BEVOEGDHEIDSVRAAG

9. Het probleem dat zich in het onderhavige geding voordoet, kan als volgt schematisch worden samengevat: wanneer er supranationale wettelijke bepalingen bestaan die rechtstreeks van toepassing zijn in de lidstaten van de Unie en voorrang hebben op het nationale recht, zijn de nationale bevoegdheidsregels [OR.8] (volgens welke de Tribunale di Roma bevoegd zou zijn) alleen van toepassing op de aspecten die niet door het Europese recht geregeld worden en waarvoor het Europese recht het overlaat aan de nationale wetgever om de desbetreffende regeling uit te vaardigen.

Indien dus wordt aangenomen dat de in casu toepasselijke Unieregeling niet rechtstreeks de nationale bevoegdheid regelt, zou artikel 33, onder u), van de Codice del consumo van toepassing zijn en zou de Tribunale di Roma bevoegd zijn.

Indien dit standpunt niet wordt gevolgd, zou op grond van de Unieregeling de bevoegdheid daarentegen aan het gerecht van Civitavecchia toekomen.

Daarom moet worden nagegaan of de Unieregels betreffende de „rechterlijke bevoegdheid” op de onderhavige zaak van toepassing is en in voorkomend geval welke bepalingen gelden, hoe ze eventueel elkaar aanvullen en hoe ze moeten worden uitgelegd.

10. In het reeds aangehaalde arrest Rehder heeft het Hof van Justitie geoordeeld dat artikel 5, punt 1, onder b), tweede streepje, van verordening nr. 44/2001, bij toepassing op het luchtvervoer van personen, met zich meebrengt dat „*de plaats in een lidstaat waar de diensten volgens de overeenkomst verstrekt werden of verstrekt hadden moeten worden*” de plaats van vertrek of de plaats van aankomst van de vlucht is.

De relatieve bevoegdheid (en ook de nationale: zie het arrest Color Drack) wordt dus door voornoemde verordening bepaald op basis van het rechterlijke bevoegdheidsgebied waarin zich volgens het nationale recht de luchthaven van vertrek of van aankomst bevindt.

11. Alvorens de prejudiciële vragen ten gronde te onderzoeken, had het Hof van Justitie evenwel erop gewezen dat „de vraag wordt opgeworpen naar de toepasbaarheid, in een situatie als die in hoofdgeding **[OR.9]**, van artikel 33 van het Verdrag van Montreal ter aanwijzing van het bevoegde gerecht”.

Dienaangaande heeft het Hof van Justitie opgemerkt dat de verzoeker in het hoofdgeding zich uitsluitend had beroepen op artikel 7 van verordening nr. 261/2004 en had verzocht om een „*forfaitaire en uniforme*” compensatie die „*losstaat van de vergoeding van de schade in het kader van artikel 19 van het Verdrag van Montreal*”. Hieruit heeft het Hof van Justitie afgeleid dat „*[a]anspraken die op de genoemde bepaling van verordening nr. 261/2004 gebaseerd zijn en die welke op de genoemde bepaling van het Verdrag van Montreal berusten, [...] dus onder een verschillend regelgevingskader [vallen]*” en dat „*de vordering in het hoofdgeding, nu die alleen op grond van verordening nr. 261/2004 is ingesteld, in het licht van verordening nr. 44/2001 [moet] worden onderzocht*”.

12. Op grond van deze overwegingen kan a contrario worden aangenomen dat indien de verzoeker in het hoofdgeding daarentegen schadevergoeding had gevorderd op grond van (of ook op grond van?) artikel 19 van het Verdrag van Montreal, de vordering niet had kunnen worden geacht „*alleen op grond van verordening nr. 261/2004 [te zijn] ingesteld*” en dus niet [alleen?] had moeten worden „*onderzocht in het licht van verordening nr. 44/2001*”, maar [ook?] in het licht van andere regels (dat wil zeggen in het bijzonder van het genoemde Verdrag).

Een dergelijke conclusie kan echter niet met zekerheid getrokken worden omdat het Hof zich louter incidenteel, als het ware bij wege van obiter dictum, heeft uitgesproken en niet uitdrukkelijk op de vraag is ingegaan; bovendien is deze conclusie niet van doorslaggevend belang omdat de volgende vragen in het midden blijven: a) moet in geval van een vordering tot compensatie van schade op grond van de artikelen 5, 7 en 9 van verordening nr. 261/2004 en ook tot vergoeding van verdere schade op grond van artikel 12 **[OR.10]** van deze verordening en op grond van de artikelen 19 en 22 van het Verdrag, het Verdrag hoe dan ook worden toegepast?; b) zo ja, moeten dan ook de „procedurele” bepalingen (artikel 33) van het Verdrag toegepast worden?; c) zo ja, sluit toepassing daarvan dan uit dat verordening nr. 44/2001 tegelijkertijd toegepast wordt? [OMISSIS]

Bovendien blijft dan nog de vraag onbeantwoord wat de juiste uitlegging is van artikel 33 van het Verdrag van Montreal.

MOGELIJKE OPLOSSINGEN EN DE GEVOLGEN DAARVAN

13. Als geoordeeld wordt dat voor de toepasselijkheid van het Verdrag van Montreal en ook van de bepalingen van dat verdrag inzake de „rechterlijke bevoegdheid” het zonder meer voldoende is dat, zoals in dit geval, een reiziger

een gecombineerd verzoek doet en naast de forfaitaire en uniforme compensatie ook vergoeding van verdere schade vordert, moet in de eerste plaats worden ingegaan op de door de Corte di cassazione van artikel 33 gegeven uitlegging, volgens welke in het Verdrag alleen geregeld wordt welke Staat bevoegd is.

14. Het valt te betwijfelen of deze zienswijze juist is.

15. De bewoordingen van artikel 33 (in het bijzonder gelet op het gebruik en de plaats van de voegwoorden „of” en „hetzij”) lijken te duiden op een bevoegdheidsindeling op twee niveaus:

- op het eerste niveau wordt bepaald dat de reiziger een rechtsvordering kan instellen „*binnen het gebied van een der staten die partij zijn bij dit verdrag*”;

[OR.11]

- op het tweede niveau wordt opgesomd op welke plaatsen („*woonplaats van de vervoerder*”, „*hoofdzetel van diens onderneming*”, „*de plaats waar hij een vestiging heeft, door de zorg waarvan de overeenkomst is gesloten*”, „*de plaats van bestemming*”) de vordering kan worden ingesteld binnen de aangewezen Staat.

16. Als de opsomming van de plaatsen alleen diende om aan te geven in welke Staten de reiziger een vordering kan instellen, had deze zin anders geformuleerd moeten worden: *”De rechtsvordering tot schadevergoeding moet ter keuze van de eiser worden ingesteld binnen het gebied van een der staten die partij zijn bij dit verdrag waarin de vervoerder zijn woonplaats of de hoofdzetel van diens onderneming heeft of waar hij een vestiging heeft door de zorg waarvan de overeenkomst is gesloten, of waarin zich de plaats van bestemming bevindt”*. Aldus geformuleerd zou deze bepaling hebben betekend dat de vordering kan worden ingesteld bij een gerecht (aangewezen volgens het nationale recht) van de Staat waarin een van de opgesomde plaatsen zich bevindt.

De formulering „*De rechtsvordering tot schadevergoeding moet ter keuze van de eiser worden ingesteld binnen het gebied van een der staten die partij zijn bij dit verdrag*”, gevolgd door een opsomming van specifieke fora die als alternatief worden genoemd en gescheiden worden door de disjunctieve voegwoorden „of” en „hetzij”, en die worden aangewezen op basis van de criteria van „verbondenheid” met of „nabijheid” van de vestigingen waar de vervoerder zijn bedrijfsactiviteiten ontplooit en de plaatsen waar zich de belangrijkste elementen van de contractuele verhouding voordoen (koop van het ticket, vertrek en aankomst van de vlucht), doet daarentegen vermoeden dat de verdragsluitende staten ook de nationale bevoegdheid nauwkeurig hebben willen regelen.

Ook de officiële taalversies (en andere vertalingen) lijken deze uitlegging te bevestigen.

[OR.12]

17. Anderzijds is het op lid 4 gebaseerde argument objectief zwak omdat ook als de aanwijzing van het bevoegde gerecht geen zaak van het nationale recht zou zijn, in elk geval de „*procedurele bepalingen van het gerecht waarvoor de zaak aanhangig is gemaakt*” talrijk en belangrijk zijn en deze bepalingen hoe dan ook moeten worden toegepast.

18. Bijgevolg lijkt het de voorkeur te verdienen artikel 33 aldus uit te leggen dat deze bepaling niet alleen aanduidt welke Staat bevoegd is maar ook de nationale relatieve bevoegdheid regelt, waarbij de toepasselijkheid van het nationale procesrecht voor het overige onverlet blijft.

En als deze uitlegging juist is, dan is ingevolge het Verdrag van Montreal de Tribunale di Civitavecchia bevoegd, aangezien de luchthaven van vertrek van de heenvlucht en van aankomst van de terugvlucht zich bevindt binnen het rechtsgebied van dit gerecht.

19. Als van de uitlegging van de Corte di cassazione wordt uitgegaan, rijzen daarentegen andere vragen.

In het bijzonder rijst dan de vraag of toepassing van het Verdrag van Montreal „*exclusief*” is (in die zin dat toepassing van dit Verdrag gelijktijdige toepassing van verordening nr. 44/2001 uitsluit) dan wel of er sprake is van een „*samenloop*” van toepasselijkheid (in die zin dat het Verdrag en de verordening gezamenlijk kunnen worden toegepast).

20. In het eerste geval zou bij exclusieve toepassing van het Verdrag (zoals uitgelegd door de Corte di cassazione), waarbij de bepaling van de nationale relatieve bevoegdheid onverlet blijft (en dus zaak is van de nationale wetgeving), de Tribunale di Roma het bevoegde gerecht zijn.

[OR.13]

In het tweede geval zou bij gezamenlijke toepassing van het Verdrag (aldus uitgelegd dat het Verdrag alleen de verdeling van de rechtsmacht onder de Staten regelt) en van de verordening (die de verdragsregeling aanvult en preciseert door de nationale relatieve bevoegdheid te bepalen) de Tribunale di Civitavecchia het bevoegde gerecht zijn.

21. De Tribunale gaat niet voorbij aan de bepaling van artikel 71, lid 1, van verordening nr. 44/2001, die luidt: „*Deze verordening laat onverlet de verdragen waarbij de lidstaten partij zijn en die, voor bijzondere onderwerpen, de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen regelen.*”

22. In lid 2 van datzelfde artikel („*Teneinde de eenvormige uitlegging van lid 1 te waarborgen wordt dat lid als volgt toegepast.*”) wordt bepaald hoe het voorgaande lid moet worden toegepast.

Het eerste streepje bepaalt met name: „*Deze verordening belet niet dat een gerecht van een lidstaat die partij is bij een verdrag of overeenkomst over een bijzonder onderwerp, overeenkomstig dat verdrag of die overeenkomst kennisneemt van een zaak, ook indien de verweerder zijn woonplaats heeft op het grondgebied van een lidstaat die geen partij is bij dat verdrag of die overeenkomst. Het gerecht past in ieder geval artikel 26 van deze verordening toe*”.

Met deze bepaling lijkt de Gemeenschapswetgever, door deze regel van toepassing te verklaren, de werking van lid 1 te hebben willen afbakenen ingeval de tegenspraak tussen de verordening en het Verdrag de woonplaats van de verweerder betreft, in de veronderstelling dat die gelegen is in een Staat die geen partij is bij het Verdrag: dit geval heeft overduidelijk **[OR.14]** niets van doen met de nationale bevoegdheidsvraag die in casu aan de orde is.

23. Bovendien wordt in artikel 71, dat bepaalt dat de toepassing van de verordening de verdragen over een bijzonder onderwerp „*onverlet*” laat, verondersteld dat een tegenspraak tussen die verdragen en de verordening zelf bestaat: zonder normenconflict zou er geen reden zijn om te bepalen dat de verdragen „*onverlet*” worden gelaten en om dat conflict te voorkomen.

24. In het onderhavige geval ziet de Tribunale geen enkele tegenspraak tussen het Verdrag van Montreal en verordening nr. 44/2001.

De verordening bevat eenvoudigweg een nadere precisering van de criteria voor de aanwijzing van de rechter, meer bepaald wat de nationale bevoegdheid betreft, ten opzichte van het Verdrag dat, als de uitlegging van de Corte di cassazione juist is, enkel de rechtsmacht van de Staten regelt.

Het lijkt dus geenszins onmogelijk om, in beginsel, zowel het Verdrag als de verordening gezamenlijk toe te passen bij de bepaling van de rechtsmacht en de bevoegdheid.

25. Concluderend is de Tribunale van oordeel dat teneinde vast te stellen welk gerecht in de onderhavige zaak relatief bevoegd is, het noodzakelijk is de Unieregeling uit te leggen en het, in het belang van de partijen (om mogelijk beroep bij een hogere instantie te voorkomen) en meer in het algemeen omwille van de rechtszekerheid, opportuun is het Hof van Justitie van de Europese Unie te verzoeken om uitlegging, gezien de complexiteit van het rechtskader en de veelheid van mogelijke oplossingen.

[OR.15]

OM DEZE REDENEN

verzoekt de Tribunale di Roma

[OMISSIS] *[standaardformules]*

[OMISSIS]

het Hof van Justitie van de Europese Unie **om een prejudiciële beslissing** over de volgende vragen:

- 1) Ingeval een partij wier vlucht is vertraagd of geannuleerd, niet alleen de forfaitaire en uniforme compensatie bedoeld in de artikelen 5, 7 en 9 van verordening nr. 261/04 maar ook de verdere compensatie bedoeld in artikel 12 van diezelfde verordening gezamenlijk vordert, moet artikel 33 van het Verdrag van Montreal dan worden toegepast of wordt de „rechterlijke bevoegdheid” (zowel internationaal als nationaal) in elk geval geregeld door artikel 5 van verordening nr. 44/2011?
- 2) Moet artikel 33 van het Verdrag van Montreal, indien de in de eerste vraag bedoelde eerste veronderstelling juist is, aldus worden uitgelegd dat dit artikel alleen de verdeling van de rechtsmacht onder de Staten regelt dan wel eveneens de nationale relatieve bevoegdheid binnen de afzonderlijke Staat?
- 3) Is toepassing van artikel 33 van het Verdrag van Montreal, indien de in de tweede vraag bedoelde eerste veronderstelling juist is, „exclusief”, waardoor toepassing van artikel 5 van verordening nr. 44/2001 is uitgesloten, of kunnen de twee bepalingen gezamenlijk toepassing vinden zodat **[OR.16]** zowel de rechtsmacht van de Staat als de nationale relatieve bevoegdheid van de gerechten van die Staat rechtstreeks kan worden bepaald?

[OMISSIS]

[OMISSIS] *[procedurele en standaardformules]*

Rome, [OMISSIS] 26 februari 2018. [OMISSIS]